

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl soudcem Tomášem Kocourkem v právní věci

žalobce: A. N., narozen dne X,
státní příslušník Moldavské republiky,
bytem X,

proti
žalovanému: **Ministerstvo vnitra**,
se sídlem Nad Štolou 3, Praha,

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 10. 7. 2019, č. j. OAM-543/ZA-ZA11-VL13-2019,

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

Vymezení věci

1. Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“), domáhá zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl jeho žádost o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodnou podle § 16 odst. 2 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“).
2. Žalovaný v napadeném rozhodnutí uvedl, že v průběhu správního řízení byl objasněn

důvod k podání žádosti o mezinárodní ochranu, jímž jsou vysoké dluhy žalobce ve vlasti, pro které bylo žalobci vyhrožováno ze strany soukromé osoby. Žalobce se obával reakce věřitele natolik, že podal žádost o mezinárodní ochranu. Žalovaný zamítl žádost podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, neboť žalobce přišel z Moldavska, které Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu. Moldavsko je parlamentní demokracií. Civilní úřady drží kontrolu nad bezpečnostními složkami, ale mimo kontrolu centrální vlády v Kišiněvě je tzv. Podněstří, které se od Moldavska odtrhlo, vytvořilo paralelní státní struktury a je z velké části závislé na Ruské federaci. Ústava Moldavska garantuje základní lidská práva a svobody, včetně volného pohybu, zákazu mučení a jiného krutého, nelidského či ponižujícího zacházení. Řadu reforem země přijala v souvislosti s procesem vízové liberalizace. I přes přijatou právní úpravu v oblasti politických a občanských práv a ekonomiky je realita dodržování zákonů odlišná, zejména v oblasti soudnictví, protože narůstá i počet stížností k ESLP. Moldavské zákony každopádně neumožňují udělení trestu smrti. Vláda pracovala s řadou humanitárních organizací. Moldavsko je členem Organizace spojených národů a přistoupilo k základním úmluvám o ochraně lidských práv, od roku 1995 je také členem Rady Evropy. Je tam plně funkční úřad veřejného ochránce práv. S výjimkou Podněstří splňuje Moldavsko základní demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečné země původu. Žalovaný dále uvedl, že s ohledem na to, že žalobce pochází z bezpečné země původu, v souladu s § 16 odst. 3 zákona o azylu již neposuzoval, zda žalobce splňuje důvody k udělení azylu dle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany dle § 14b zákona o azylu. Žádost žalobce proto zamítl.

Obsah žaloby a vyjádření k žalobě

3. Žalobce v žalobě tvrdí, že napadené rozhodnutí je nezákonné, neboť žalovaný porušil § 3 ve spojení s § 2 odst. 4 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť nezjistil stav věci způsobem, aby o něm nebyly důvodné pochybnosti. Žalovaný porušil § 16 odst. 2 ve spojení s § 14 zákona o azylu, neboť žalobce v řízení uvedl skutečnosti, které lze považovat za relevantní ve vztahu k doplňkové ochraně vyvracející domněnku, že Moldávie je v žalobcově případě bezpečnou zemí původu. Žalovaný si neobstaral dostatek relevantních a aktuálních informací o zemi původu žalobce, nevyšel tak ze spolehlivě zjištěného skutkového stavu (§ 50 odst. 2 a 3 správního řádu a § 23c zákona o azylu). Zároveň žalovaný nepřihlížel ke všemu, co během řízení vyšlo najevo (§ 50 odst. 4 správního řádu). Žalobce uvedl, že z § 16 odst. 2 zákona o azylu plyne, že domněnka, podle níž je určitá země označena za bezpečnou zemi původu, je vyvratitelná. V každém jednotlivém případě je zapotřebí zkoumat, zda i ve vztahu k dotčené osobě je země skutečně bezpečnou zemí původu. Žalobce během řízení uvedl, že má obavy z pronásledování ze strany svého věřitele, který mu vyhrožuje v souvislosti s nesplaceným dluhem. Tyto obavy za určitých podmínek mohou být relevantní ve vztahu k doplňkové ochraně (viz rozsudek NSS ze dne 24. 4. 2015, č. j. 5 Azs 50/2014-34). Žalovaný nehodnotí žalobcův azylový příběh z hlediska jednotlivých druhů mezinárodní ochrany. Žalovaný také nepracuje s téměř žádnými informacemi o zemi původu žalobce, vychází pouze z Informace OAMP Moldavsko: hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu, stav: červen 2019, v rámci níž však odkazuje pouze na obecné informace, které žádným způsobem nesouvisí s důvody žádosti o mezinárodní ochranu.
4. Žalobce dále upozornil, že důkazní břemeno je v azylovém řízení rozloženo mezi žadatele a správní orgán (odkázal na rozsudek NSS ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40). Uvedl, že se domnívá, že toto dělené důkazní břemeno se aplikuje i na případy žadatelů,

kteří pocházejí z bezpečných zemí původu, pokud podají věrohodnou výpověď nasvědčující tomu, že jim v případě návratu hrozí pronásledování nebo nebezpečí vážné újmy. Byť dodání důkazů vyvracejících bezpečnost země původu je primárně na žalobci, může takovým důkazem být i jeho věrohodná výpověď. Žalovaný věrohodnost žalobcovy výpovědi nezpochybnil. Žalobce odkázal na judikaturu NSS, podle které není povinností žadatele, aby pronásledování své osoby prokázal jinými prostředky než vlastní věrohodnou výpovědí (odkázal na rozsudky ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, a ze dne 24. 8. 2017, č. j. 1 Azs 227/2017-33). Uvedl, že nevidí důvod, proč by se toto pravidlo nemělo uplatnit i v případě, kdy pochází z bezpečné země původu. I v takovém případě je povinností žalovaného shromáždit dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu, relevantních ve vztahu k žalobci. Žalovaný na tuto povinnost zcela rezignoval. Na základě obecných zpráv není možné zjistit skutkový stav dostatečným způsobem. Žalobce uzavřel, že s ohledem na to, že žalovaný vycházel pouze z jedné zprávy o zemi původu, a na strohost napadeného rozhodnutí ho nelze považovat za přezkoumatelné.

5. Žalovaný ve vyjádření k žalobě uvedl, že žalobní body neshledal oprávněnými. Odkázal na správní spis a napadené rozhodnutí a uvedl, že přihlédl ke všemu, co v řízení vyšlo najevo, a zcela přezkoumatelným způsobem souladným se zákonem shledal, že Moldavsko je pro žalobce bezpečnou zemí. Dále poukázal na to, že žalobce v průběhu řízení neuvedl, že by zemi původu opustil z jakéhokoli azylově relevantního důvodu, a jeho obavy nelze považovat za opodstatněné ve smyslu § 12 a § 14a zákona o azylu. Žalobci se nepodařilo prokázat, že v jeho případě by Moldavsko nebylo bezpečnou zemí původu, neboť splňuje (s výjimkou Podněstří) demokratické principy v souladu s kritérii pro hodnocení bezpečných zemí původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, pročez bylo zařazeno na seznam zemí, které Česká republika považuje za bezpečné (§ 2 bod 15 vyhlášky č. 328/2015 Sb.). Žalovaný souhlasí se žalobcem v tom, že bezpečnost země lze vyvrátit v konkrétních případech konkrétních žalobců. Tuto (vyvratitelnou) domněnku však žalobce nevyvrátil. Také uvedl, že z průběhu správního řízení i žaloby je evidentní, že se žalobce žádostí o mezinárodní ochranu snaží řešit vyhrožování ze strany věřitele svého vysokého dluhu v zemi původu. S těmito důvody se žalovaný v napadeném rozhodnutí dostatečně vypořádal. Námitku nedostatečného množství zdrojů považuje za nedůvodnou. Zdroje, ze kterých vycházel, považuje za zcela dostačující a aktuální. Navrhl, aby soud žalobu zamítl.

Skutková zjištění vycházející z obsahu správního spisu

6. Ze správního spisu soud zjistil následující relevantní skutečnosti.
7. Žalobce podal dne 12. 6. 2019 žádost o udělení mezinárodní ochrany.
8. Dne 17. 6. 2019 poskytl údaje k žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Uvedl, že je státním příslušníkem Moldavské republiky, ukrajinské národnosti, je schopen se dorozumět rusky a ukrajinsky, je pravoslavným křesťanem, není členem žádné politické strany, nikdy nebyl politicky aktivní a o politiku se nezajímal. Od roku 2018 je rozvedený. Má dvě nezletilé děti, které žijí v Moldavsku. V Moldavsku naposledy pobýval ve městě B. V České republice již pobýval (od května do září 2018), dále měl v roce 2016 polské a litevské pracovní vízum. Uvedl, že je zcela zdravý a neužívá žádné léky. Jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uvedl, že měl stánek se zeleninou, na který si se společníkem vzal úvěr v bance, nedokázal splácet dluh a obchod zbankrotoval. Půjčil si proto od

soukromých osob a od té doby se z této situace nemůže dostat. Odjel, protože nechtěl ohrozit děti. Ve vlasti si chtěl najít práci, ale hovoří jen rusky, proto nic nesehnal. Uvedl, že jiné důvody nemá.

9. Téhož dne s ním byl proveden pohovor, při němž žalobce uvedl, že celý svůj dosavadní život žije v B v Moldavsku. Než si otevřel obchod, živil se fotografováním a videozáznamem. Se společníkem se rozhodli, že si vezmou úvěr na auto. Auto zaregistrovali na společníka žalobce, spláceli spolu úvěr, ale následně se společník rozhodl, že z podnikání odejde, a vše hodil na žalobce. Žalobce však nevydělával tolik, aby splácel úvěr a platil daně. Prodal svůj majetek, aby úvěr splatil, ale nestačilo to, proto si půjčil od soukromé osoby. Nemohl se dostat z této dluhové jámy a jeho věřitel mu začal vyhrožovat. Snažil se proto najít si práci v zahraničí, ale nepodařilo se mu to. Věřitel mu vyhrožoval i telefonicky, že mu něco provede. V roce 2014 si půjčil konkrétně 150 000 leu, tj. asi 10 000 euro. Z této částky splatil přibližně polovinu. Od soukromého věřitele si půjčil v roce 2015 přibližně 3 500 euro, o čemž nesešli žádný dokument. Z této částky splatil asi 500 euro. Když nedokázal splácet dluh, věřitel mu začal vyhrožovat. Žalobce chtěl prodat auto, ale jeho společník s ním zmizel. Žalobce se s věřitelem setkal i osobně. Následně mu volal. Když žalobce slyšel hrozby, od té doby telefony nezvedal. Věřitel mu začal vyhrožovat asi po dvou měsících neplacení. Sdělil žalobci, že pokud peníze nevrátí, bude mít problémy. Žalobce dále uvedl, že takovou částku by ve své vlasti nemohl splácet, mohl by splácet jen úroky. V souvislosti s výhrůžkami se na nikoho neobrátil, B je malé město a policie je jedna ruka s takovými lidmi (jako je jeho věřitel), mají mezi sebou kontakty. Žalobce se proto rozhodl, že opustí vlast asi po dvou měsících poté, co si půjčil peníze. Rozhodl se, že pojede pracovat do Polska. Do vlasti se od té doby vrátil čtyřikrát, ale nejezdil do B, nýbrž do jiné vesnice k babičce, kde neměl žádné potíže. Uvedl však, že by ho tam stejně našli. Mnozí z B do této vesnice jezdí a on nemohl sedět celé dny zavřený v domě. Nadto tam není žádná práce. Konkrétní příčinou odchodu z vlasti poprvé byla snaha vydělat peníze, následně fakt, že dluží peníze. O možnosti podat žádost o mezinárodní ochranu se dozvěděl od známých, kteří bydlí v České republice. Se žádostí posečkal, neboť si myslel, že situaci nějak vyřeší, ale nepodařilo se mu to. Během vycestování neměl žádné potíže. Stejně tak neměl žádné potíže ani se soudy, státními orgány či policií, pouze s tímto konkrétním člověkem (věřitelem). Uvedl, že o své další budoucnosti v České republice zatím nemá žádné představy. Časem by si však chtěl najít práci, pokud to bude možné. Českou republiku si vybral proto, že jazyku víceméně rozumí a již zde byl. V případě návratu do vlasti se obává, aby z něj věřitel neudělal invalidu. Žalobce uvedl, že nemá žádné další okolnosti, které by měl žalovaný vzít v potaz.
10. Součástí správního spisu je dokument ze dne 12. 6. 2019 nazvaný Informace OAMP Moldavsko: hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu, stav: červen 2019.
11. Dne 20. 6. 2019 se žalobce seznámil s podklady pro rozhodnutí. Uvedl, že pokud mu zavolá syn a sdělí mu něco nového, bez prodlení to žalovanému sdělí, nyní však nemá nic, co by doplnil.
12. Dne 10. 7. 2019 vydal žalovaný napadené rozhodnutí.

Splnění procesních podmínek a rozsah soudního přezkumu

13. Soud ověřil, že žaloba byla podána včas (§ 32 odst. 1 zákona o azylu), osobou k tomu oprávněnou a splňuje všechny formální náležitosti na ni kladené. Soud napadené

rozhodnutí přezkoumal v mezích uplatněných žalobních bodů, jimiž je vázán (§ 75 odst. 2 věta první s. ř. s.).

14. Článek 46 odst. 3 směrnice Evropského parlamentu a Rady 2013/32/EU ze dne 26. 6. 2013 o společných řízeních pro přiznávání a odnímání statusu mezinárodní ochrany (dále jen „procedurální směrnice“) vyžaduje, aby soudy prvního stupně přezkoumávající rozhodnutí ve věci mezinárodní ochrany posuzovaly projednávaný případ podle skutkového a právního stavu ke dni rozhodnutí soudu. Členské státy Evropské unie byly povinny výše uvedené pravidlo transponovat do vnitrostátního právního řádu do 20. 7. 2015 (viz čl. 51 odst. 1 procedurální směrnice). Protože doposud nebyly do českého právního řádu požadavky čl. 46 odst. 3 procedurální směrnice promítnuty, ačkoliv transpoziční lhůta již uplynula, má uvedený článek procedurální směrnice přímý účinek. Jelikož žádost o mezinárodní ochranu byla v této věci podána dne 12. 6. 2019, dopadá na toto řízení, včetně řízení o žalobě proti napadenému rozhodnutí, procedurální směrnice, a ustanovení § 75 odst. 1 s. ř. s. se tedy neužije.
15. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání, protože účastníci řízení s takovým postupem vyjádřili souhlas (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).

Posouzení věci krajským soudem

16. Žalobce namítl, že žalovaný nehodnotil azylový příběh žalobce z hlediska žádné z forem mezinárodní ochrany. Dále uvedl, že žalovaný nepracoval s téměř žádnými informacemi o zemi původu žalobce, na základě kterých by byl schopen posoudit relevanci jeho obav. Jediná zpráva, z níž žalovaný vyšel, žádným způsobem nesouvisí s důvodem žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Úkolem žalovaného bylo shromáždit dostatečné množství aktuálních a přesných informací o zemi původu žalobce, které jsou relevantní ve vztahu k jeho tvrzením. Na základě jedné zprávy žalovaný nemohl zjistit stav dostatečným způsobem. Podle žalobce také zpráva není objektivní, neboť ji vyhotovil žalovaný. Žalobce je přesvědčen, že v jeho případě pro něj Moldavsko není bezpečnou zemí původu.
17. Soud všechny uvedené námitky posoudil a dospěl k závěru, že žaloba není důvodná.
18. Dle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu se pro účely tohoto zákona rozumí bezpečnou zemí původu stát, jehož je cizinec státním občanem, nebo v případě osoby bez státního občanství stát posledního trvalého bydliště, ve kterém obecně a soustavně nedochází k pronásledování, mučení nebo nelidskému nebo ponižujícímu zacházení nebo trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu, který jeho občané nebo osoby bez státního občanství neopouštějí z důvodů uvedených v § 12 nebo § 14a, který ratifikoval a dodržuje mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, včetně norem týkajících se účinných opravných prostředků, a který umožňuje činnost právníkům osobám, které dohlíží nad stavem dodržování lidských práv.

Dle § 16 odst. 2 zákona o azylu se jako zjevně nedůvodná zamítne i žádost o udělení mezinárodní ochrany, jestliže žadatel o udělení mezinárodní ochrany přichází ze státu, který Česká republika považuje za bezpečnou zemi původu, neprokáže-li žadatel o udělení mezinárodní ochrany, že v jeho případě tento stát za takovou zemi považovat nelze.

Dle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a § 14 nebo doplňkové

ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odst. 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a.

Dle § 86 odst. 4 zákona o azylu stanoví ministerstvo vyhláškou seznam bezpečných zemí původu, bezpečných třetích zemí a evropských bezpečných třetích zemí; seznamy zemí stanovené vyhláškou ministerstvo přezkoumá nejméně jedenkrát v kalendářním roce.

19. Zákon o azylu u zjevně nedůvodných žádostí počítá s konceptem tzv. bezpečné země původu (§ 16 odst. 2). Definice tohoto pojmu je obsažena ve shora citovaném § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Žadatele pocházející z bezpečných zemí původu nelze bez dalšího považovat za osoby vyžadující ochranu, neboť podstatou tohoto konceptu je, že se neposuzuje existence důvodů pro udělení azylu a doplňkové ochrany, ale toliko to, zda daná země podmínky definice bezpečné země původu splňuje. Základem vnitrostátní úpravy je procedurální směrnice.
20. Dle odst. 40 věty druhé odůvodnění procedurální směrnice pokud lze třetí zemi pokládat za bezpečnou zemi původu, měly by mít členské státy možnost označit ji za bezpečnou a vycházet z domněnky, že je pro daného žadatele bezpečná, pokud žadatel neprokáže opak. V souladu s odst. 46 odůvodnění procedurální směrnice mohou členské státy bezpečnost země posuzovat případ od případu nebo označit země jako bezpečné přijetím seznamu těchto zemí. Dle čl. 37 odst. 3 procedurální směrnice se hodnocení, zda je země v souladu s tímto článkem bezpečnou zemí původu, zakládá na řadě zdrojů informací, přičemž toto ustanovení dále příkladmo vyjmenovává některé tyto zdroje. V souladu s Přílohou I procedurální směrnice pak mají členské státy při určení bezpečných zemí původu hodnotit: rozsah, v jakém je poskytována ochrana proti pronásledování nebo špatnému zacházení prostřednictvím příslušných právních předpisů země a způsobu, jakým se uplatňují; dodržování práv a svobod stanovených v Evropské úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod nebo Mezinárodním paktu o občanských a politických právech nebo Úmluvě OSN proti mučení; dodržování zásady nenavrácení podle Ženevské úmluvy; systém účinných opravných prostředků proti porušování těchto práv a svobod. V samotné procedurální směrnici se však upozorňuje na to, že hodnocení, z něhož označení země původu jako bezpečné vychází, může ze své podstaty vzít v úvahu pouze všeobecnou občanskou, právní a politickou situaci v dané zemi a to, zda jsou původci pronásledování, mučení nebo nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestání v praxi postižitelní, jsou-li v této zemi shledáni odpovědnými (odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice).
21. Žalobce uvedl, že pro něj Moldavsko není bezpečnou zemí původu. Česká republika využila možnosti neposuzovat bezpečnost země případ od případu, ale přijmout vnitrostátní seznam bezpečných zemí původu. Ten obsahuje vyhláška č. 328/2015 Sb., kterou se provádí zákon o azylu a zákon o dočasné ochraně cizinců, ve znění vyhlášky č. 68/2019 Sb. (dále jen „prováděcí vyhláška“). Podle § 2 bodu 15 prováděcí vyhlášky považuje Česká republika za bezpečnou zemi původu Moldavsko (s výjimkou Podněstří). Jelikož prováděcí vyhláška uvedenou zemi výslovně označuje za bezpečnou zemi původu, nemusel žalovaný zkoumat naplnění jednotlivých znaků vymezených v § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, ale mohl rovnou přistoupit ke konstatování splnění podmínek bezpečnosti Moldavska jako země původu. Moldavsko bylo do tohoto vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazeno vyhláškou č. 68/2019 Sb. V odůvodnění k návrhu této vyhlášky (<https://apps.odok.cz/veklep>; č. j. předkladatele MV-120060-4/OBP-2018) se

uvádí, že tento seznam byl rozšířen o další země (včetně Moldavska) po vyhodnocení, které bylo provedeno na základě informací Ministerstva zahraničních věcí a informací z veřejně dostupných zdrojů, přičemž byla zjištěna a zhodnocena situace z hlediska uplatňování práva v rámci demokratického systému a obecné politické situace v jednotlivých zemích. Na základě toho pak předkladatel (žalovaný) v odůvodnění návrhu vyhlášky konstatoval, že v těchto zemích obecně a soustavně nedochází k pronásledování podle směrnice Evropského parlamentu a Rady 2011/95/EU nebo k mučení nebo nelidskému či ponižujícímu zacházení či trestům a k hrozbě z důvodu svévolného násilí v případě mezinárodního nebo vnitřního ozbrojeného konfliktu. Konkrétně Moldavsko bylo podle citovaného odůvodnění do vnitrostátního seznamu bezpečných zemí původu zařazeno na základě zdrojů několika institucí a organizací, jako jsou Amnesty International, Evropská služba pro vnější činnost (EEAS), Evropská migrační síť (EMN), Freedom House, Ministerstvo zahraničních věcí USA, OSN a UNHCR. Dále odůvodnění návrhu vyhlášky mimo jiné obsahuje výčet základních smluv o lidských právech, jichž je Moldavsko smluvní stranou, stručný popis procesu přistoupení k EU, základní charakteristiku země z hlediska lidských práv (včetně azylového systému a konstatování o nemožnosti uložení trestu smrti). K tomu lze doplnit, že Moldavsko považuje za bezpečnou zemi původu např. též Francouzská republika.

22. Žalobce v tomto ohledu namítl, že žalovaný vyšel pouze z jednoho zdroje, který nadto zpracoval sám žalovaný, pročez je neobjektivní. Ze správního spisu plyne, že žalovaný vyšel z podkladu Informace OAMP Moldavsko: hodnocení Moldavska jako bezpečné země původu, stav: červen 2019 ze dne 12. 6. 2019. Tento dokument však vychází z dalších hodnověrných podkladů, jako jsou zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA, Výroční zpráva o dodržování lidských práv v roce 2018 – Moldavsko ze dne 13. 4. 2019, zprávy Amnesty International, zprávy Úřadu Vysokého komisaře OSN pro lidská práva, zprávy organizace Freedom House a dalších. Citovaná zpráva je „kompilátem“ těchto podkladů, které je možné považovat za objektivní ve vztahu k jakémukoliv žadateli o mezinárodní ochranu, tedy i ve vztahu k žalobci. Jedná se o nezávislé a veřejně uznávané zdroje, jejichž zprávy žalovaný nedezinterpretovat ve vztahu k osobě žalobce. Nadto řízení o mezinárodní ochraně v případech, kdy žalobce pochází z bezpečné země původu, jsou „omezena“ pouze na přezkum toho, zda je daná země stále zařazena na seznam bezpečných zemí původu. Tento koncept je odrazem příslušné evropské úpravy citované výše (bod 20). Takový postup žalovaného lze považovat za souladný se zákonem.
23. Žalobce dále namítl, že k prokázání tvrzených skutečností postačí pouze jeho vlastní věrohodná výpověď a důkazní břemeno je dělené mezi něj a žalovaného. Soud považuje za podstatné zdůraznit, že řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany se v případě žadatelů pocházejících z bezpečných zemí původu v podstatných ohledech liší od běžného řízení, a to právě v otázce rozložení důkazního břemene. Ministerstvo vnitra zjišťuje okolnosti, na jejichž základě je možné konkrétní zemi původu považovat za bezpečnou ve smyslu § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu, mimo řízení o individuálních žádostech žadatelů o mezinárodní ochranu. Tato činnost ministerstva může vyústit v zařazení konkrétní země původu do seznamu bezpečných zemí původu, který je publikován vyhláškou Ministerstva vnitra. Právě zařazení určité země původu do seznamu bezpečných zemí původu je spouštěčem pro snadnější vyřizování žádostí žadatelů pocházejících z této země (možnost aplikace § 16 odst. 2 zákona o azylu).
24. Pokud členský stát označí některou zemi za bezpečnou zemi původu, uplatní se

vyvratitelná domněnka, že tato je pro daného žadatele o udělení mezinárodní ochrany bezpečná (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). Je pak na žadateli (žalobci), aby prokázal, že v jeho případě zemi původu za bezpečnou považovat nelze, tedy že právě v jeho konkrétní situaci existují oprávněné důvody nepokládat danou zemi za bezpečnou (srov. odst. 40 odůvodnění procedurální směrnice). K prokázání těchto skutečností musí předložit závažné důvody (srov. čl. 36 odst. 1 procedurální směrnice), kterými zpochybní pro svůj konkrétní případ existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu podle § 2 odst. 1 písm. k) zákona o azylu. Jen tak může dojít k vyvrácení uvedené domněnky, v důsledku čehož označení jeho země původu jako bezpečné pak již není směrodatné (srov. odst. 42 odůvodnění procedurální směrnice). Z toho plyne, že v řízení o individuální žádosti žadatele o mezinárodní ochranu, jenž pochází z bezpečné země původu, tíží břemeno tvrzení a břemeno důkazní nejprve tohoto žadatele, jenž musí vlastní procesní aktivitou prokázat, že v jeho případě nelze považovat zemi jeho původu za bezpečnou. Charakteristickým znakem řízení o udělení mezinárodní ochrany v případě bezpečných zemí původu je zvýšení důkazního břemene a břemene tvrzení ve vztahu k žadatelům. Tím se situace, kdy je aplikován koncept bezpečné země původu, liší od obecných pravidel řízení o udělení mezinárodní ochrany. Jelikož se dodržování mezinárodních závazků a neporušování práv vlastních občanů u bezpečných zemí původu presumuje, leží hlavní odpovědnost za prokázání opaku právě na žadatelích. Je pak povinností žadatele nejen tvrdit skutečnosti relevantní z pohledu mezinárodní ochrany, ale zejména tato tvrzení prokázat (shodně rozsudek NSS ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70). Judikaturu týkající se rozdělení důkazního břemene v běžném řízení o žádosti o mezinárodní ochranu, na kterou poukazuje žalobce v žalobě, tak nelze vztáhnout na řízení o žádosti žadatele, jenž pochází z bezpečné země původu. Jak uvedl ve vztahu k Moldavsku jako bezpečné zemi původu Nejvyšší správní soud v usnesení ze dne 3. 6. 2020, č. j. 6 Azs 67/2020 – 27: „[P]okud se udělení mezinárodní ochrany domáhá žadatel ze země patřící mezi tzv. bezpečné země původu, je jeho úkolem přesvědčit žalovaného, že jeho žádost nelze zamítnout podle § 16 odst. 2 zákona o azylu, ale že jeho mimořádný příběh odůvodňuje věcné posouzení žádosti ve smyslu § 12 až § 14b zákona o azylu.“

25. V návaznosti na shora provedenou korekci názoru žalobce lze pokračovat, že jedním z důkazních prostředků, jímž může žalobce prokázat, že v jeho případě nelze zemi jeho původu považovat za bezpečnou zemi původu, je i jeho věrohodná výpověď. Její obsah ovšem musí svědčit o tom, že v případě konkrétního žadatele existují závažné důvody, pro něž nelze zemi původu ve vztahu ke konkrétnímu případu považovat za bezpečnou zemi původu. Tohoto stupně intenzity ovšem žalobcova tvrzení nedosáhla. Žalobce uvedl, že mu v zemi původu hrozilo nebezpečí ze strany soukromé osoby, která mu přibližně dva měsíce poté, co přestal splácet svůj dluh, začala vyhrožovat. Bylo to v roce 2015, kdy se žalobce s touto soukromou osobou nejprve osobně sešel a poté s ní dvakrát hovořil telefonem (poté už žalobce telefon nezvedal). To vše se odehrálo během jednoho měsíce. Soukromá osoba vyhrožovala žalobci tím, že pokud jí peníze nevrátí, bude mít žalobce „problémy“. K žádnému jinému kontaktu (ani zprostředkovanému) mezi žalobcem a jeho věřitelem od té doby nedošlo. Žalobce přitom opakovaně pobýval v zemi původu a naprosto nic se mu nestalo. Nadto nikdy nevyhledal pomoc státních orgánů, které jsou v rukou centrální vlády, která dodržuje lidská práva a svobody. Z výše citované zprávy sice plyne, že Moldavsko vykazuje nedostatky v dodržování zákonů, zejména v oblasti soudnictví, je v ní ale také uvedeno, že případné nepřiměřené či diskriminační trestání se týká především politických oponentů, jejich obhájců, obránců lidských práv nebo aktivistů

občanské společnosti. Žalobce nespadá ani do jedné z uvedených skupin, proto lze dát za pravdu žalovanému, že mu v zemi původu nehrozí žádné nebezpečí z pohledu mezinárodní ochrany. Přesvědčivě nepůsobí ani žalobcovo vysvětlení, proč se neobrátil na policii, totiž že jde o malé město, v němž je policie „jedna ruka“ s takovými lidmi, mají mezi sebou kontakty. Město B, v němž žalobce celou dobu žil (s výjimkou následného pobytu ve vesnici své babičky), lze jistě považovat za velké město, neboť v něm žije přes 100 000 obyvatel. K paušálnímu tvrzení o nedostupnosti policejní ochrany dlužníků před hrozbami ze strany věřitelů nenabídl žalobce žádný konkrétní důkaz (např. zprávy o zemi původu), jeho výpověď není v tomto ohledu natolik podrobná a přesvědčivá, aby ji bylo možno považovat za důkaz o nedostupnosti efektivní ochrany ze strany státních orgánů. Azylový příběh, který se snažil žalobce svojí výpovědí prokázat, není nijak výjimečný (viz např. usnesení NSS ze dne 19. 2. 2020, č. j. 6 Azs 262/2019-35, v jehož bodě 7 se uvedený soud zabýval ve vztahu k Moldavsku relevancí obav z věřitelů z pohledu mezinárodní ochrany). Nevykazuje žádné prvky, které by bylo možné považovat za závažné důvody, které by zpochybnil ve vztahu k žalobcově případu existenci jednotlivých charakteristik bezpečné země původu. Je tomu tak především proto, že žalobce se neobrátil s žádostí o poskytnutí ochrany na orgány země původu ani přesvědčivě neprokázal, že v zemi původu nemá přístup k efektivní ochraně. Nelze přisvědčit námitce žalobce, že bylo povinností žalovaného shromáždit zprávy o zemi původu, jimiž by vyvrátil odůvodněnost jeho obav. Takto je žalovaný povinen postupovat v případě žádosti o mezinárodní ochranu, kterou nepodal občan bezpečné země původu. V případě žadatelů pocházejících z bezpečných zemí původu však tíží důkazní břemeno žadatele, kteří musí prokázat svá tvrzení o tom, že v jejich případě nelze považovat zemi původu za bezpečnou. Žalobce ovšem žádné důkazní prostředky na podporu svých tvrzení ve správním řízení (ani v žalobě) neoznačil.

26. Žalobce namítl, že zpráva, z níž žalovaný vyšel, nikterak nesouvisí s jeho věcí. Tomu nelze přisvědčit, neboť právě z obecných informací obsažených ve zprávě lze dovodit, že žalobci by byla poskytnuta ochrana ze strany moldavských orgánů, pokud by takovou pomoc vyhledal. Ze zprávy totiž plyne, že i přes určité nedostatky v činnosti moldavských orgánů je lze považovat za funkční. Žalovaný učinil tento závěr na základě všech okolností, jež vyšly během řízení najevo. V průběhu správního řízení žalobce uvedl, že opustil Moldavsko z obavy před soukromým věřitelem, který mu půjčil peníze a následně mu několikrát telefonoval a vyhrožoval mu. Ze správního spisu jasně vyplývá, že žalobce neměl jiný důvod k opuštění země. Žádný další důvod neuvedl ani v rámci žaloby. Ze správního spisu také vyplynulo, že žalobce se nepokusil kontaktovat moldavské státní orgány za účelem poskytnutí ochrany před soukromým věřitelem. Zároveň žalobce sdělil, že pobýval u své babičky (v jiné vesnici, než ze které pocházel on sám), byl tam opakovaně a v bezpečí. Žalobce namítl, že žalovaný nepřihlížel ke všemu, co během řízení vyšlo najevo (§ 50 odst. 4 správního řádu). Tomuto žalobnímu bodu soud nepřisvědčil, neboť žalovaný se vypořádal se vším, co žalobce během řízení vypověděl, a na základě toho učinil logické a se zákonem souladné závěry.
27. Žalobce dále namítl, že žalovaný nehodnotil jeho azylový příběh z pohledu jednotlivých forem mezinárodní ochrany. Podle § 16 odst. 3 zákona o azylu, jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné, neposuzuje se, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany splňuje důvody pro udělení azylu podle § 13 a 14 nebo doplňkové ochrany podle § 14b. Jsou-li důvody pro zamítnutí žádosti o udělení mezinárodní ochrany jako zjevně nedůvodné podle odstavce 2, rovněž se neposuzuje, zda žadatel o udělení mezinárodní ochrany neuvádí skutečnosti svědčící o tom, že by mohl být

vystaven pronásledování z důvodů uvedených v § 12 nebo že mu hrozí vážná újma podle § 14a. Z toho plyne, že pakliže žalovaný dospěl k závěru, že Moldavsko je bezpečnou zemí původu a žalobce neuvedl žádnou okolnost, pro kterou by právě v žalobcově případě platil opak, již skutečně neměl posuzovat azylový příběh z pohledu důvodů pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný postupoval v souladu se zákonem a nemohl porušit žádná žalobcova práva. Žalobní bod není důvodný.

Závěr a rozhodnutí o nákladech řízení

28. Protože soud neshledal žalobu důvodnou, zamítl ji na základě § 78 odst. 7 s. ř. s.
29. O náhradě nákladů řízení účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalovanému soud náhradu nákladů nepřiznal, neboť mu nevznikly náklady převyšující náklady na běžnou administrativní činnost.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů je stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. července 2020

Tomáš Kocourek, v. r.
soudce